

Harald A. Soleim
Kapp Wijk, Post restante
9170 LONGYEARBYEN

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2009/7811 ARE-NP-HL
Arkivkode:
423.5/21

Dato:
23.09.2009

Klagesak om tillatelse til å sanke dun i Gåsøyane fuglereservat på Spitsbergen

Det vises til oversendelse av klagesak 25. juni 2006, og foreløpig svar herfra 21. august 2009.

Bakgrunnen for saken

Saken gjelder spørsmålet om retten til dunsanking i Gåsøyane fuglereservat.

I Sysselmannens vedtak 21. juli 1995 er det vist til at du tidligere hadde en generell og ikke tidsavgrenset tillatelse til bl.a. dunsanking. Sysselmannen la til grunn at nye viltforskrifter tilsa at det nå ble innført en søknadsplikt for bl.a. dunsanking for hver sesong. Dette for å sikre en årlig rapportering og evaluering og skaffe bedre mulighet for kontinuerlig oversikt over hvem som opererer med særskilte tillatelser.

Du har i tråd med dette søkt om tillatelse til dunsanking i Gåsøyane naturreservat t.o.m. sesongen 1998 og fått tillatelse fra Sysselmannen. Etter dette har du ikke søkt om dunsanking.

Fangstmann Tommy Sandal som er fangstmann på Austfjordneset søkte i år om tillatelse til dunsanking i Gåsøyane og fikk ved Sysselmannens vedtak 20. mai 2009 tillatelse til dette.

I brev 3. juni 2009 til Sysselmannen opplyser du at retten til dunsanking i alle år har tilhørt Kapp Wijk fangstområde. Pga. dårlige avsetningsmuligheter har du ikke sanket dun der de siste årene. Du opplyser videre at du det siste året har fått henvendelser fra bla. Tommy Sandal om sanking av dun i ditt område, hvorav du gav avslag. Selv om du ikke har sanket dun der de senere årene, ønsker du ikke å gi fra deg denne retten. Du reagerer også på at Sysselmannen gir tillatelse uten at du blir kontaktet om saken. Du mener at det ikke kan være slik at det er den som søker tidligst om å sanke dun på en lokalitet som får retten. I så fall søker du om å få sanke dun på alle lokalitetene som tidligere har hørt innunder Austfjordneset og Akseløya til neste år. I år søker du om å få sanke dun på Gåsøyane og Boheman fuglereservater på samme vilkår som tidligere.

Sysselmannen orienterte Tommy Sandal om din henvendelse. Sandal gav følgende uttalelse til saken:

”Mitt utgangspunkt er å skaffe meg nok inntekter til at jeg kan leve som fangstmann på Svalbard. Dunsanking har vært og er en viktig inntektskilde. Forholdene for dunsanking er langt bedre på vestkysten enn nordkysten av

Svalbard. Jeg spurte i fjor Harald Soleim om jeg kunne sanke dun på Gåsøyane, siden jeg visste han ikke hadde gjort dette selv de siste årene. Svaret var negativt, uten annen grunn enn at han "ville holde på dette selv". Med bakgrunn i at Harald Soleim ikke lenger utnytter Gåsøyane, kan ikke jeg se at det er feil av meg som fangstmann å få mulighet til å kunne utnytte denne ressursen."

Sysselmannen fant å behandle din henvendelse dels som en klage og dels som en søknad om selv å få sanke dun på angitte lokaliteter. Sysselmannen avslo i brev 25. juni 2009 din søknad om å sanke dun i Gåsøyane naturreservat på bakgrunn av at tillatelse allerede er gitt til Tommy Sandal. Det fordi den økonomiske gevinsten vil reduseres betydelig dersom to gis tillatelse til å sanke dun i området. Ferdselsforbud tilsier også at ikke flere bør få tillatelse. Søknad om dunsanking på lokaliteter som har hørt under Austfjordneset og Akseløya ble bedt fremsatt neste år. Sysselmannen orienterte videre at de så det som hensiktsmessig å innføre en felles søknadsfrist for fangstmenn for høsting av fauna og til sanking av egg og dun. Dette ville trolig bli innført fra neste år.

Klagen på Tommy Sandals tillatelse til å sanke dun i Gåsøyane ble oversendt DN ved Sysselmannens brev 25. juni 2009. Sysselmannen fant ikke grunn til å omgjøre tidligere vedtak. Fra Sysselmannens avgjørelse siteres:

"Gåsøyane ligger ikke innenfor Nordfjord fangstelt (tilhørende Kapp Wijk) slik dette er beskrevet i Gustav Rossnæs' Norsk overvintringsfangst på Svalbard 1895 — 1940. Vi kan ikke se at fangstfeltet i nyere tid er endret til å omfatte disse områdene. I forbindelse med en annen sak for Sysselmannen (som gjaldt felling av rein) i 2006 definerte for øvrig Soleim selv sitt fangstfelt å være fra Borebreen i vest til Skansebukta i øst, og altså ikke omfattende Gåsøyane. Dette betyr at Soleim ikke kan sies å ha noen særrett fremfor andre til å sanke dun på Gåsøyane. Han har imidlertid i flere år og frem til og med 1998 fått tillatelse til å sanke dun i Boheman og Gåsøyane fuglereservater. Siden 1999 har han ikke søkt om dette, og følgelig heller ikke fått det innvilget. Det er derved 10 år siden Soleim søkte og fikk tillatelse til dunsanking på Gåsøyane.

Svalbardmiljøloven med forskrifter har ingen særskilte regler om varsling av tidligere rettighetshavere til dunsanking. Det er gitt en slik særregel for overvintrende fangstfolk i svalbardmiljøloven § 32 siste ledd, men denne gjelder tillatelse til enerett til høsting innenfor et avgrenset område og tidsrom. Etter Sysselmannens oppfatning får ikke denne bestemmelsen direkte anvendelse for en søknad om sanking av dun."

Direktoratet har videre mottatt ditt brev 30. juni 2009 til Sysselmannen. I brevet angir du bl.a. følgende:

- Dersom Tommy Sandal eller Tor Punsvik har arbeidet i DN, vil DN være inhabil og derfor ikke være rette ankeinstans i saken.
- Opprinnelig hadde du en ikke tidsbegrenset rett til å sanke dun på Gåsøyane. Etter et par år ble dette endret (uten begrunnelse) slik at du måtte søke om dunsanking hvert år. Dette mener du ikke kan være riktig, da man ikke kan ta fra deg en rett du allerede har. Du regnet med at kravet om søknad kun var en formalitet, og at du fortsatt hadde eneretten til dunsanking.
- Pga. skader og vansker med avsetning på duna har det ikke vært formålstjenlig med dunsanking de siste årene. I gode år er det likevel en god del penger i dette, og du vil derfor ikke overlate retten til andre.
- Du mener at det forhold at du først ble forespurt av bl.a. Tommy Sandal, tilsier at andre var inneforstått med at retten var forbeholdt deg.
- Sysselmannen burde kontaktet deg for å høre om du ønsket å sanke dun før det ble gitt tillatelse til Sandal.

- Felles søknadsplikt for neste år vil kunne medføre konflikter mellom fangstfolk. Dunsanking bør være en enerett til dunværene i tilknytning til de respektive fangstområdene slik det i praksis har vært til nå.
- Det er viktig med kontinuitet og forutsigbarhet for fangstfolk.

Direktoratets vurdering

Saken her gjelder spørsmålet om det foreligger en enerett for deg til å sanke dun i Gåsøyane naturreservat, og om Sysselmannen derfor ikke hadde anledning til å gi tillatelse til Tommy Sandal.

Direktoratet har først vurdert spørsmålet om habilitet. Inhabilitet hos en tjenestemann foreligger dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet, jf. forvaltningsloven § 6 annet ledd. Det er ikke kjent at de personer du viser til har arbeidet i direktoratet. Det foreligger ikke grunner som tilsier at direktoratet er inhabil til å behandle saken.

Det er forskrift 24. juni 2002 om høsting på Svalbard som regulerer sanking av dun. Det fremgår av forskriften § 8 at Sysselmannen kan gi tillatelse til dunsanking fra ærfugl, hvitkinngås og kortnebbgås, og til eggsanking fra ærfugl, polarmåke og svartbak. Videre er det krav om tillatelse etter forskrift 1. juni 1973 om opprettelse av fuglereservater og større naturvernområder på Svalbard kap. II pkt. 3 f nr. 2.

Svalbardmiljøloven § 32 lyder:

§ 32. (retten til høsting)

Enhver har rett til å høste fauna og til å sanke egg og dun i samsvar med reglene i og i medhold av § 31, om ikke annet følger av paragrafen her eller lov om Svalbard § 26.

Høsting kan bare foretas av den som har løst kort (jaktkort, fiskekort). Ingen kan ha jaktkort før fylte 16 år. Departementet kan gi nærmere forskrift om kort og gebyr for kort og felling, om opplæring og prøve som vilkår for jaktkort, om adgang til å delta i jakt og fangst i opplæringsøyemed, og om andre vilkår for høsting.

Departementet kan for bestemte arter gi forskrift om at bare fastboende skal ha rett til høsting, eller at høsting bare kan skje med Sysselmannens tillatelse. Innenfor rammen av forskrifter etter §§ 31 og 32 kan Sysselmannen gi nærmere lokale reguleringer ved forskrift. I en tillatelse kan det settes vilkår, herunder om hvilke områder eller tidsrom tillatelsen skal gjelde for, hvilken mengde som kan høstes, og hva slags høstingsmåter eller redskaper som kan brukes.

Sysselmannen kan gi overvintrende fangstfolk med tilhold i fangsthytte enerett til høsting innenfor et avgrenset område og tidsrom. Før slik enerett blir gitt, skal Sysselmannen kunngjøre adgangen til å søke om enerett innen en angitt frist. I vedtak om enerett angis hvilke arter eneretten omfatter. Det kan settes vilkår, herunder om utføring av oppgaver med tilsyn, jf kapittel VIII, og opplæring. Sysselmannen kan gi forskrift om tildeling av fangstområder med enerett til høsting.

Utgangspunktet etter Svalbardmiljøloven er således at retten til høsting er en allemannsrett, men at fangstfolk kan gis enerett til høsting innenfor et avgrenset område og tidsrom. Sysselmannen har lagt til grunn at denne bestemmelsen kun gjelder for høsting og ikke sanking av dun.

Direktoratet legger til grunn at det ikke er etablert noen eksklusiv rettslig enerett/særrett for deg til dunsanking på Gåsøyane selv om du i flere år t.o.m. 1998 har fått tillatelse til sanking. Direktoratet mener også det vil være riktig og i tråd med intensjonene med fangstmannsordningen at muligheten for å sanke dun tilstås andre når du selv ikke har søkt om dunsanking på mange år. Det kan ikke sees at dette har noen virkning for deg i år, da du ikke ønsket å sanke dun der inneværende sesong.

